

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

13. února 2025*

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2002/22/ES (směrnice o univerzální službě) – Sítě a služby elektronických komunikací – Univerzální služba a práva uživatelů – Ochrana spotřebitele – Smlouvy uzavřené mezi spotřebiteli a podniky poskytujícími služby elektronických komunikací – Usnadnění změny poskytovatele – Článek 30 odst. 5 – Počáteční smluvní období – Pojem“

Ve věci C-612/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 21. září 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 6. října 2023, v řízení

Verbraucherzentrale Berlin eV

proti

Vodafone GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: M. L. Arastey Sahún, předsedkyně senátu, D. Gratsias (zpravodaj), E. Regan, J. Passer a B. Smulders, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za Verbraucherzentrale Berlin eV: S. Fitzner, Rechtsanwältin,
- za Vodafone GmbH: C. Rohnke, Rechtsanwalt,
- za Evropskou komisi: O. Gariazzo, L. Malferrari a G. Meessen, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 30 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 51; Zvl. vyd. 13/29, s. 367), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11) (dále jen „směrnice o univerzální službě“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Verbraucherzentrale Berlin eV, sdružením na ochranu spotřebitelů (dále jen „sdružení na ochranu spotřebitelů“), a Vodafone GmbH, poskytovatelem telekomunikačních služeb, včetně služeb v oblasti mobilních telefonních služeb, ve věci jisté obchodní praktiky zavedené tímto poskytovatelem vůči spotřebitelům.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice o univerzální službě

- 3 Body 2, 30 a 49 odůvodnění směrnice o univerzální službě uváděly:

„(2) Podle článku 153 [ES] má [Evropské s]polečenství přispívat k ochraně spotřebitelů.
[...]

(30) Smlouvy jsou pro uživatele a spotřebitele důležitým nástrojem k zajištění minimální úrovně průhlednosti informací a právní jistoty. [...] Kromě ustanovení této směrnice se použijí požadavky stávajících právních předpisů Společenství na ochranu spotřebitele vztahující se na smlouvy [...] pro transakce se spotřebitelem, které se týkají elektronických sítí a služeb. Zejména by spotřebitelům měla být zajištěna minimální úroveň právní jistoty, pokud se týká jejich smluvních vztahů s jejich přímým poskytovatelem telefonní služby, aby smluvní podmínky, podmínky, kvalita služby, podmínky pro vypovězení smlouvy a ukončení poskytování služby, opatření pro náhradu a řešení sporů byly uvedeny v jejich smlouvách.
[...]

[...]

(49) Tato směrnice by měla stanovit prvky ochrany spotřebitele, např. jasné smluvní podmínky a řešení sporů a průhlednost sazeb pro spotřebitele. [...]“

- 4 Článek 20 této směrnice, nadepsaný „Smlouvy“, v odstavci 1 stanovil:

„Členské státy zajistí, aby spotřebitelé, kteří si objednají služby poskytující připojení k veřejné komunikační síti nebo veřejně dostupným službám elektronických komunikací, a jiní koncoví uživatelé, kteří o to požádají, měli právo uzavřít smlouvu s jedním nebo s více podniky, které takové služby nebo připojení poskytují. [...]“

- 5 Článek 30 uvedené směrnice, nadepsaný „Usnadnění změny poskytovatele“, v odstavci 5 stanovil:

„Členské státy zajistí, aby smlouvy uzavřené mezi spotřebiteli a podniky poskytujícími služby elektronických komunikací nestanovily počáteční smluvní období přesahující 24 měsíců. Členské státy dále zajistí, aby podniky nabízely uživatelům možnost uzavřít smlouvu na dobu nejvýše 12 měsíců.“

Směrnice 2009/136

- 6 Bod 47 odůvodnění směrnice 2009/136 zní:

„Aby bylo možno plně využívat výhod konkurenčního prostředí, měli by spotřebitelé mít při výběru k dispozici všechny informace a možnost měnit poskytovatele, pokud je to v jejich zájmu. Je nezbytné zajistit, aby tak mohli činit bez právních, technických či praktických překážek, jež mohou zahrnovat smluvní podmínky, postupy, poplatky apod. To nevylučuje možnost stanovit ve spotřebitelských smlouvách přiměřenou minimální dobu platnosti smlouvy. Zejména přenositelnost čísla usnadňuje volbu na straně spotřebitelů a efektivní hospodářskou soutěž na konkurenčních trzích elektronických komunikací a měla by být prováděna v nejkratší možné lhůtě tak, aby bylo telefonní číslo aktivováno a funkční do jednoho pracovního dne a zákazník neztratil službu s číslem spojenou na déle než na jeden pracovní den. Příslušné vnitrostátní orgány mohou stanovit globální postup pro přenesení čísel, a to s přihlédnutím k vnitrostátním předpisům týkajícím se smluv a k technické proveditelnosti. Zkušenost v některých členských státech prokázala, že existuje riziko, že zákazníci mohou být přepojeni, aniž by k tomu dali svůj souhlas. Ačkoli by tuto záležitost měly v první řadě řešit donucovací orgány, měly by být členské státy oprávněny zavést pro proces přepojení minimální přiměřená opatření, která jsou nezbytná pro minimalizaci takových rizik a k zajištění ochrany spotřebitele během celého procesu přepojení, a to včetně přiměřených sankcí. Tato opatření by však neměla snížit atraktivitu tohoto procesu pro zákazníky.“

Směrnice (EU) 2018/1972

- 7 Směrnice o univerzální službě byla zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (Úř. věst. 2018, L 321, s. 36). Podle srovnávací tabulky v příloze XIII poslední uvedené směrnice odpovídá čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě článku 105 odst. 1 směrnice 2018/1972. Tento článek 105, nadepsaný „Délka trvání smluv a jejich ukončování“, zní následovně:

„1. Členské státy zajistí, aby podmínky a postupy ukončování smluv neodrazovaly od změny poskytovatele služeb a aby smlouvy uzavírané mezi spotřebiteli a poskytovateli veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, jiných než interpersonálních komunikačních služeb nezávislých na číslech a přenosových služeb používaných pro poskytování služeb komunikace mezi stroji, nestanovily smluvní období přesahující 24 měsíců. Členské státy mohou

přijmout nebo ponechat v platnosti ustanovení, která nařizují kratší maximální délku trvání smluvních závazků.

[...]

3. Jestliže smlouva nebo vnitrostátní právní předpisy stanoví automatické prodlužování smlouvy na dobu určitou na služby elektronických komunikací, jiných než interpersonálních komunikačních služeb nezávislých na číslech a přenosových služeb používaných pro poskytování služeb komunikace mezi stroji, členské státy zajistí, aby koncoví uživatelé měli po takovémto prodloužení smlouvy právo tuto smlouvu kdykoli ukončit s nejvýše jednoměsíční výpovědní lhůtou, stanovenou členskými státy, aniž by těmto uživatelům vznikly jakékoli náklady kromě poplatků za využívání služby v průběhu výpovědní lhůty. Předtím, než se smlouva automaticky prodlouží, informují poskytovatelé koncové uživatele důrazným způsobem a včas a na trvalém nosiči o konci smluvního závazku a o způsobech, jak lze smlouvu vypovědět. Kromě toho poskytovatelé koncovým uživatelům současně podají radu ohledně nejlepších sazeb za jejich služby. Radu ohledně nejlepších sazeb dávají poskytovatelé koncovým uživatelům alespoň jednou ročně.

[...]“

- 8 V souladu s článkem 124 této směrnice uplynula lhůta pro její provedení do právních řádů členských států dne 21. prosince 2020 a podle jejího článku 125 byla směrnice o univerzální službě s účinkem od téhož data zrušena.

Německé právo

- 9 Ustanovení § 43b Telekommunikationsgesetz (zákon o telekomunikacích) ze dne 22. června 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1190), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „TKG“), stanovilo:

„Počáteční smluvní období nesmí v případě smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a poskytovatelem veřejně přístupných telekomunikačních služeb přesáhnout 24 měsíců. [...]“

- 10 Ustanovení § 307 Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník, dále jen „BGB“) stanoví:

„(1) Ustanovení ve všeobecných obchodních podmínkách jsou neúčinná, pokud smluvního partnera uživatele v rozporu se zásadou dobré víry nepřiměřeně znevýhodňují. Nepřiměřené znevýhodnění může vyplývat i z toho, že ustanovení není jasné a srozumitelné.

(2) V případě pochybností se o nepřiměřené znevýhodnění jedná tehdy, jestliže ustanovení

1. není slučitelné s hlavními myšlenkami zákonné úpravy, od níž se odchyluje, nebo
2. omezuje hlavní práva a povinnosti, jež vyplývají z povahy smlouvy, takovým způsobem, že je ohroženo dosažení účelu smlouvy.

(3) Odstavce 1 a 2 a § 308 a § 309 platí jen pro ta ustanovení ve všeobecných obchodních podmínkách, jimiž se sjednávají pravidla, která se odchylují od právních předpisů nebo tyto doplňují. Jiná ustanovení mohou být podle odst. 1 druhé věty ve spojení s odst. 1 první větou neúčinná.“

11 Ustanovení § 309 BGB stanoví:

„I v rozsahu, v němž je dovoleno odchýlit se od zákonných ustanovení, jsou [následující] ustanovení obsažená ve všeobecných podmínkách neúčinná[:]

[...]

9. v případě smluvního vztahu, jehož předmětem je pravidelné dodávání zboží nebo pravidelné poskytování služeb či prací uživatelem,

a) doba trvání smlouvy, jež druhou smluvní stranu váže déle než dva roky,

b) mlčky učiněné prodloužení smluvního vztahu zavazující druhou smluvní stranu, ledaže je smluvní vztah prodloužen na dobu neurčitou a druhé smluvní straně je přiznáno právo kdykoli vypovědět prodlouženou smlouvu s maximálně měsíční výpovědní lhůtou,

[...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

12 Sdružení na ochranu spotřebitelů podalo k Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo) žalobu na zdržení se jednání proti společnosti Vodafone založenou na tom, že tato společnost údajně porušila vnitrostátní právní úpravu v oblasti ochrany spotřebitele na úkor stávajících zákazníků, jako jsou zákazníci č. 1 a č. 2 zmínění v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

13 Zákazníci č. 1 a č. 2 uzavřeli každý se společností Vodafone první smlouvu na dobu určitou. V roce 2018 chtěli před uplynutím platnosti svých smluv přejít na jiný tarif, aby prostřednictvím vyšších měsíčních sazeb získali přístup k nákupu nového mobilního telefonu za sníženou cenu.

14 Za tímto účelem podepsal zákazník č. 1 dodatek ke své první smlouvě, ve kterém se uvádělo, že se jedná o „novou smlouvu“ uzavřenou „před koncem smluvního období“ a že od prvního dne po uplynutí doby platnosti první smlouvy začne plynout nové 24měsíční smluvní období. Tento zákazník obdržel bezprostředně poté dohodnutý mobilní telefon a Vodafone okamžitě uplatnila nový tarif sjednaný tímto dodatkem.

15 Zákazník č. 2 podepsal dokument nazvaný „Prodloužení smlouvy“, ve kterém bylo stanoveno smluvní období v délce 26 měsíců. V tomto kontextu společnost Vodafone tomuto zákazníkovi sdělila, že zbývající doba platnosti první jím podepsané smlouvy, která ještě neuplynula, musí být připočtena k 24měsíčnímu minimálnímu smluvnímu období.

16 Sdružení na ochranu spotřebitelů na podporu své žaloby na zdržení se jednání uvedlo, že z důvodu obchodní praxe popsané v bodech 14 a 15 tohoto rozsudku jsou zákazníci smluvně vázáni po dobu delší než 24 měsíců, což je v rozporu s § 43b první větou TKG a v každém případě s § 309 bodem 9 písm. a) BGB. Společnost Vodafone namítala, že se tato obchodní praktika týká pouze prodloužení smluv na základě společné dohody, na něž se tato ustanovení nevztahují.

17 Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu) této žalobě částečně vyhověl, když rozhodl, že napadená obchodní praktika sice není v rozporu s výše uvedenými ustanoveními, neboť ta se týkají pouze doby trvání prvních smluv, a nikoli doby trvání takových následných smluv, jako

jsou smlouvy vyplývající z podpisu dodatku uvedeného v bodě 14 tohoto rozsudku či dokumentu uvedeného v bodě 15 tohoto rozsudku, avšak dohody uzavřené se zákazníky č. 1 a č. 2 obsahují všeobecné podmínky, které jsou v rozporu s § 307 BGB.

- 18 Všichni účastníci původního řízení se proti uvedenému rozsudku odvolali k Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo), který je předkládajícím soudem. Uvedený soud vyhověl odvolání sdružení na ochranu spotřebitelů a zamítl odvolání společnosti Vodafone z důvodu, že obchodní praktika, které se týkala žaloba na zdržení se jednání, je skutečně v rozporu s uvedenými vnitrostátními ustanoveními vykládanými ve světle unijního práva.
- 19 Uvedený rozsudek byl zrušen Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), který vrátil věc předkládajícímu soudu, jelikož měl za to, že některé skutkové okolnosti sporu nebyly dostatečně přesně zjištěny.
- 20 Předkládající soud, který se tímto sporem opětovně zabývá, má za to, že dodatek podepsaný zákazníkem č. 1 a dokument podepsaný zákazníkem č. 2 měly vstoupit v platnost a být plněny ode dne jejich podpisu.
- 21 Předkládající soud se přitom zamýšlí nad tím, jak má být vykládán pojem „počáteční smluvní období“ uvedený v § 43b první větě TKG, jehož rozsah je v Německu sporný.
- 22 Předkládající soud uvádí, že podle prvního názoru se tento pojem týká pouze prvních smluv uzavřených mezi zákazníkem a poskytovatelem komunikačních služeb. Časové omezení stanovené v čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě se tudíž nepoužije na prodloužení takových smluv, ať již učiněná mlčky, či vyplývající z nové dohody uzavřené mezi týmiž stranami, a to bez ohledu na to, zda tato prodloužení vedou ke změnám smluvních podmínek.
- 23 Podle druhého názoru, jež podle svých slov zastává i předkládající soud, je třeba „počátečním smluvním obdobím“ rozumět jakékoli smluvní období, přičemž spotřebitel musí mít v každém případě možnost ukončit smlouvu po uplynutí maximální smluvní doby 24 měsíců stanovené směrnicí o univerzální službě. Předkládající soud k tomu zaprvé uvádí, že takový výklad je v souladu s cílem uvedeným v bodě 47 odůvodnění směrnice 2009/136, kterým je umožnit spotřebiteli ukončení smlouvy po uplynutí přiměřené minimální doby její platnosti, „aby bylo možno plně využívat výhod konkurenčního prostředí“. Zadruhé, takový výklad pojmu „počáteční smluvní období“, jak je popsán v bodě 22 tohoto rozsudku, by podle předkládajícího soudu vedl k tomu, že by neexistovaly jasné požadavky, pokud jde o délku trvání následných smluv uzavřených mezi stranami prvních smluv. Zatřetí předkládající soud uvádí, že se v rámci posledně uvedeného výkladu rozlišuje mezi prostým prodloužením smlouvy a uzavřením nové smlouvy spolu s ukončením předchozí smlouvy, což činí použití směrnice o univerzální službě závislým na vnitrostátních konceptech.
- 24 Podle předkládajícího soudu lze skutečnost, že v čl. 105 odst. 1 směrnice 2018/1972 bylo opomenuto slovo „počáteční“, jež je obsaženo v čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě, vysvětlit tím, že otázka automatického prodloužování smluv na dobu určitou je nyní upravena v čl. 105 odst. 3 této směrnice.

- 25 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Považuje se za ‚počáteční smluvní období‘ [ve smyslu čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě] pouze období platnosti první smlouvy, nebo i období platnosti smlouvy o prodloužení zakládající se na aktuálních projevech vůle, která byla uzavřena a začala být plněna dlouho před uplynutím platnosti první smlouvy, pokud upravuje [povinnosti] podnikatele a zákazníka, jež jsou oproti první smlouvě pozměněné?“

K předběžné otázce

- 26 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě musí být vykládán v tom smyslu, že se pojem „počáteční smluvní období“ uvedený v tomto ustanovení vztahuje jak na dobu trvání první smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a poskytovatelem služeb elektronických komunikací, tak na dobu trvání následné smlouvy uzavřené mezi týmiž stranami, takže tato následná smlouva nemůže stanovit smluvní období delší než 24 měsíců, a to ani v případě, že byla podepsána a plněna před uplynutím první smlouvy.
- 27 Úvodem je třeba poukázat na to, že předkládající soud je toho názoru, že na spor v původním řízení je *ratione temporis* použitelná směrnice o univerzální službě, která je nyní zrušena a nahrazena směrnicí 2018/1972. K tomu mimo jiné uvádí, že v souladu s vnitrostátním právem použitelným na tento spor může být takové žalobě, jako je žaloba, kterou podal žalobce v původním řízení, vyhověno pouze tehdy, pokud byla zpochybněná obchodní praktika protiprávní v době rozhodné z hlediska skutečností, které jsou základem dané žaloby. V projednávané věci přitom tyto skutečnosti nastaly před vstupem směrnice 2018/1972 v platnost, takže obchodní praktiku dotčenou ve věci v původním řízení je třeba posuzovat z hlediska směrnice o univerzální službě.
- 28 V tomto kontextu stačí připomenout, že pouze vnitrostátním soudům přísluší vymezit skutkový a právní rámec, ze kterého vycházejí otázky, které pokládají [usnesení ze dne 25. března 2022, IP a další (Prokázání věcné správnosti skutkových zjištění v původním řízení), C-609/21, EU:C:2022:232, bod 21 a citovaná judikatura]. Pokud jde o výklad ustanovení vnitrostátního právního řádu, musí Soudní dvůr v zásadě vycházet z posouzení vyplývajícího z předkládacího rozhodnutí. Podle ustálené judikatury totiž Soudní dvůr nemá pravomoc vykládat vnitrostátní právo členského státu (rozsudek ze dne 5. prosince 2023, Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, bod 36 a citovaná judikatura).
- 29 S ohledem na tyto úvahy je třeba vyložit čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě.
- 30 Pokud jde zaprvé o znění tohoto ustanovení, je nutno konstatovat, že z jeho znění ve španělském, německém, řeckém, anglickém a francouzském jazyce lze dovodit, že přídatné jméno „počáteční“ v ženském rodě nemá za cíl kvalifikovat „smlouvy“ nebo „závazek“, ale „smluvní období“, což by znamenalo, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu rozlišovat mezi prvními smlouvami a následnými smlouvami uzavřenými mezi týmiž smluvními stranami. Jiná jazyková znění tohoto ustanovení, například v italském a portugalském jazyce, však mohou být vykládána v tom smyslu, že jejich cílem je stanovit požadavek smluvního období nepřesahujícího 24 měsíců pouze v případě „počátečního závazku“, tedy v podstatě první smlouvy podepsané dotýcnými stranami.

- 31 Z ustálené judikatury přitom vyplývá, že ustanovení unijního práva musí být vykládána a používána jednotně na základě znění vypracovaných ve všech unijních jazycích a v případě rozdílů mezi různými jazykovými zněními musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 17. ledna 2023, Španělsko v. Komise, C-632/20 P, EU:C:2023:28, bod 42 a citovaná judikatura).
- 32 Zadruhé je třeba poukázat na to, že výklad čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě, podle kterého nemá být rozlišováno mezi první smlouvou a následnou smlouvou uzavřenou mezi týmiž stranami, je v souladu s cílem této směrnice.
- 33 Jak totiž vyplývá ze samotného nadpisu článku 30 směrnice o univerzální službě a z bodu 47 odůvodnění směrnice 2019/136, hlavním cílem tohoto článku 30 je usnadnit spotřebitelům informovanou změnu poskytovatele, je-li to v jejich zájmu, aby tito spotřebitelé mohli plně využívat výhod konkurenčního prostředí. Výklad uvedeného článku 30 v tom smyslu, že se výraz „počáteční smluvní období“ vztahuje pouze na první smlouvy uzavřené mezi dotýcnými stranami, a nikoli na následné smlouvy uzavřené mezi týmiž smluvními stranami, by přitom vedl k tomu, že by možnost uvedených spotřebitelů změnit poskytovatele byla potenciálně po dlouhou dobu ztížena a spotřebitelé by tím případně přišli o možnost plně vyžívat výhod hospodářské soutěže v dotýcné oblasti.
- 34 Konkrétně lze zajisté mít za to, že spotřebitel tím, že se rozhodne znovu uzavřít smlouvu s týmiž poskytovatelem, projeví ve vztahu k tomuto poskytovateli důvěru, nicméně s ohledem na tento cíl by to nemělo mít za následek, že tomuto spotřebiteli bude bráněno ve změně poskytovatele, bude-li mu předložena zajímavější nabídka.
- 35 A dále z bodů 2 a 30 odůvodnění směrnice o univerzální službě v podstatě vyplývá, že ochrana spotřebitele je jedním z cílů sledovaných touto směrnicí. Když se spotřebitel po uplynutí prvního smluvního období rozhodne znovu uzavřít smlouvu s týmiž poskytovatelem, má sice určitou zkušenost s obchodními praktikami svého smluvního partnera, avšak to nemění nic na tom, že se tato zkušenost může ukázat jako irelevantní, pokud nově uzavřená smlouva zahrnuje plnění odlišné povahy než plnění, jež byla předmětem první smlouvy. Úroveň ochrany, které musí požívat spotřebitel v situaci, kdy souhlasí se změnami smlouvy, kterou uzavřel s poskytovatelem, proto nemůže být nižší, než když uzavře takovou smlouvu poprvé s novým poskytovatelem.
- 36 To platí tím spíše v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, kdy následná smlouva uzavřená mezi dotýcnými stranami obsahuje takové změny týkající se hlavních ujednání oproti první smlouvě uzavřené mezi těmito stranami, jako jsou změny týkající se sazeb a obsahu nebo povahy dotýcných plnění.
- 37 Je pravda, že – jak vyplývá z bodu 47 odůvodnění směrnice 2009/136 – odstranění veškerých právních, technických nebo praktických překážek, které by mohly spotřebitelům ztížit změnu poskytovatele, nejde tak daleko, že by vylučovalo stanovení přiměřených minimálních dob platnosti spotřebitelských smluv. Nelze však mít za to, že výklad čl. 30 odst. 5 směrnice 2002/22, který poskytovateli umožňuje stanovit v případě nového smluvního vztahu s některým ze svých zákazníků delší dobu, než je maximální doba trvání smluvního období uložená tímto ustanovením, je v souladu s cíli sledovanými unijním normotvůrcem, který tímto ustanovením stanovil časové omezení, jež nesmí být překročeno.

- 38 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 30 odst. 5 směrnice o univerzální službě musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „počáteční smluvní období“ uvedený v tomto ustanovení se vztahuje jak na dobu trvání první smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a poskytovatelem služeb elektronických komunikací, tak na dobu trvání následné smlouvy uzavřené mezi těmiž stranami, takže tato následná smlouva nemůže stanovit smluvní období delší než 24 měsíců, a to ani v případě, že byla podepsána a plněna před uplynutím první smlouvy.

K nákladům řízení

- 39 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 30 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009,

musí být vykládán v tom smyslu, že

pojem „počáteční smluvní období“ uvedený v tomto ustanovení se vztahuje jak na dobu trvání první smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a poskytovatelem služeb elektronických komunikací, tak na dobu trvání následné smlouvy uzavřené mezi těmiž stranami, takže tato následná smlouva nemůže stanovit smluvní období delší než 24 měsíců, a to ani v případě, že byla podepsána a plněna před uplynutím první smlouvy.

Podpisy